

22130209

TURKISH A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
TURC A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
TURCO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Verilen pasajlardan **birisi** hakkında edebi eleştiri yazınız:

1.

Aynı ve Değişken

- Tan vaktiydi balkona çıktığımda,
ürperdim esintisiyle denizin;
komşu bahçedeki çam mı uzanıyordu
gövdeme, ben mi sarkıyordum yüzyıllık
5 köklere? Geceydi belki de;
saate uymuyor içimdeki zaman,
birkaç mekandayım aynı anda:
hem dipsiz bir uçuruma bakıyorum
hem dolaşıyorum bir cami avlusunda.
- 10 Kanmadım, sonsuzdu açlığım.
Gittiğim kentlerden bilmecele
ve gizler taşıdım odama;
kurguladım ve yapıbozuma uğrattım
sarayların, ören yerlerinin,
15 mağaralarının efsanelerini. Unuttum
hepsini gündelik öykülerin.
- Yuvamdı kuytuluklar; daha da sindim,
fal taşı kesildim dehşet
sarıncı sokakları. Görülebilecek
20 yine de ardımda birkaç
saban izi. “Gece çağı dünyanın”
demişti Heidegger. O çağ
olgunlaştırdı siyahi harflerimi.
Doluyum tüm kıtaların anılarıyla,
25 ne çok aşk içimde, ne çok cinayet.
- Göçebe biri olayım istedim,
girdapsı öyküler,
görülmedik deniz haritaları,
çöl yolları okunsun
30 istedim kırışmış yüzümde. Yine de yerleşik
biriydim çıktığım yolculuklarda,
döneceğim günü ve yeri bildim
daha hareket ettiğim anda.

35 Konakladığım köy evlerinin, göçer
çadırlarının, kaçakçıların
siluetlerini yığdım odama;
söylentileri ve saymacalıkları
biriktirdim. Değişik atlaslar,
seyahatnameler, tarihler
40 yanı başımda açılmış duruyorlar.

Kördü Homeros, Herodotos gezgin;
kim biliyor hangisinin anlattığı
savaş daha doğru, betimlediği ülke
gerçekte olduğu gibi? Atalar
45 ve torunlar farklı yazıp
yorumluyor öyküleri.

Yeryüzü gibi katmansız zaman da
simge ve imge fosillerine rastlıyor
bir kıtadan ötekine her insan;
50 ayırt ediyor bakarken kararan suya
yenmeyen balık ve inek
Kutsaldan söz ediyor dillerde
korkularda ve düşlerde
henüz görülmemiş.

55 Anlaşıyor durulup yaşlandıkça,
zaman, şeyler ve olgular
aynı ve değişken
tefsirle¹ şerh² arasında.

Ahmet Oktay, *Kaç Kişiyiz Kendimizde. Bütün Yapıtlarına Doğru. Cilt 1: Bütün Şiirleri* (2007)

¹ tefsir: yorum
² şerh: açıklama

2.

Bodrum İdeolojisi

Dikkat etmişimdir, İstanbul'da oturan okuryazar takımı, yaz kış sürekli Bodrum'dan konuşur oldu. Bodrum'a gitsin ya da gitmesin, o önemli değil. Kim tatilini, Bodrum'da nerede geçirdi? Ucuz bir pansiyon mu, pahalı bir otel mi? Yoksa evi mi var? Kaça aldı, kimden aldı? Demek yaptırdı, öyle mi? İnşaatın metrekaresi kaçtan? Meyhanelerde içkinin dublesi ne kadar? 5 Kim hangi lokantaya gidiyor? Bu yaz kim kiminle görüldü? Kim ne kadar içti? Teknesi var mı? Kaça almış? Kimlerle çıkmış mavi yolculuğa?... Sorular uzatılabilir, gereği yok. Önemli olan, İstanbul okuryazarının, bu soruların yanıtlarını bildiği, çok iyi bildiği...

Size şaşıracağınız bir şey söyleyeyim; İstanbul'dan kalkıp bir kez bile Bodrum'a gitmemiş bir şair, orada burada konuşulduğundan olacak, Akyarlar'da toprağın şu kadardan satıldığını, 10 orada falan çavuşun Ankara'lı filana nereyi ne kadara sattığını bilebiliyor. Asıl ilginç, bu bilgileri Bodrum'un tarihsel ve mitolojik özelliklerini bilmenin getirebileceği bir entellektüel keyifle bir başkasına aktarabiliyor! Bodrum'u bu anlamda *bilmek*, okuryazarın statüsünü yükseltiyor belki...

Bu anlamda bir "Bodrum ideolojisi" var. Bunu tatil bağlamında düşünmemek gerek. Tatil, tarafsız bir nosyon. Geçirilen bir tatil, betimlenebilir, tatil süresince yaşanan bazı durumlar 15 eleştirilebilir, örneğin lokantanın pahalı, otelin pis olması, eleştiri konusu yapılabilir. Ama bütün olarak, tatil nosyonuna karşı tavır alınmaz, "insanlar tatil yapmamalı" denmez.

Belki, tatil yapmalı denir ama, bu, daha çok çalışan insanın dinlenmesi, kendini yeniden, üretebilmenin koşullarını sağlayabilmesi açısından. Ama Bodrum üzerine konuşmak, bir ideoloji. Bütün ideolojiler gibi. Bodrumdan yana olanlar ve Bodrum'a karşı olanlar var!... 20 *Milliyet Sanat Dergisi*, Bodrum için özel bir sayı yaptı da, Bodrum ideolojisi açığa çıktı. İyi de oldu kuşkusuz. Şimdi kim Bodrum'dan yana, kim Bodrum'a karşı biliyoruz. Ve hangi gerekçelerle! Bodrum ideolojisinde, Bodrum'un Doğa ve Tarih bağlanımında yaşanmadığı anlaşıldı en azından. Bodrum'a karşı olanların da, Bodrum'dan yana olanlar ölçüsünde olmasa bile, Bodrum'a Tarih ve Doğa bağlamında sahip çıkılmasını umursadıkları söylenemez. İster sahip 25 çıksınlar ister karşı olsunlar, Bodrum ideolojisini yaşayanlar için Tarih ve Doğa, belirleyici kategoriler değil...

Bodrum ideolojisi, okuryazarlarımız bir yana, bir haftalığına, onbeş günlüğüne, her neyse Bodrum'a gelen halkımızın da konumunu açığa çıkardı. Halkımız, Doğayı metalaştırabilir, temellük edilebilir bir nesne olarak kavıyor. Mülkleştiremediği Doğayı ise, acımasızca bir 30 talanla yok ediyor. Mülkiyet ve talan objesi olma dışında, Doğayı kavramıyor. Tarihe gelince, ya olduğu yerde duran bir süs'tür eski anıtlar gibi, ya da çoğaltılmış bir süs, -eski yapıtların, anıtların orada burada satılan "hatıra eşyası" kopyaları gibi... Halkımız için tarihin 'objesi, bunlar...

Demek ki ne Doğa, ne kültür içselleşmiş değil henüz. Bodrum ideolojisi okuryazarımızla halkımızın kesin ve uyumlu bir bütünlük içinde, ne doğal olanı ne de kültürel (tarihsel) olanı 35 yaşamadığını *yaşayamadığını* ortaya koydu. Bodrum ideolojisinin bir büyük yararı oldu, en azından; halkımızla aydınımız arasında, "Tanzimattan beri süregelen ikiliğin" ortadan kalktığını, halkımızla okuryazarımızın, Doğayla Kültür dışında "ne o ne öteki" olabilen bir arakesitte birleşebildiklerini ortaya koydu. Fena mı?

Hilmi Yavuz, *Denemeler* (1999)